

2019 – 2023

**Program for
Stavanger Venstre.**

VENSTRE

Dette valgprogrammet ble vedtatt på Stavanger Venstre sitt medlemsmøte 3. april 2019.

I forkant av medlemsmøtet var det en programkomite som arbeidet med utkastene til programmet. De mottok innspill fra en rekke forskjellige organisasjoner og medlemmer i Venstre. Mange av Venstre sine medlemmer har vært involvert i gruppearbeid på ulike temaer for å utforme politikken. Programkomiteen la, etter siste runde med innspill, fram siste utkastet til behandling på medlemsmøtet.

Innhold

Kapittel 1 – Oppvekst og utdanning	5
Skole	6
SFO	11
Barnehage	12
Studentbyen	15
Kapittel 2 – Helse og sosial	16
Eldreomsorg	18
Psykisk helse	19
Rusomsorg	21
Barn og ungdom	22
Mangfold og inkludering	26
Kapittel 3 – Miljø og transport	28
Miljøvern, naturvern og biologisk mangfold	28
Biler og transportteknologi	30
Buss, bane og sykkelveier	31
Dyrevelferd	32
Klima	33
Kapittel 4 – Byutvikling	34
Trehus og kulturminnevern	34
Utbygging	35
Park og bymiljø	36
Kapittel 5 – Næringsliv og nye arbeidsplasser	38
Gründere og småbedrifter	40
Reiseliv	41
Landbruk, mat og havbruk	42
Kapittel 6 – Kultur, idrett og frivillighet	45
Kulturbygg og lokaler	46
Kunst og kultur	47
Gode forhold for frivilligheten	48
Idrett	49
Kapittel 7 – En moderne kommune	50
Styrket lokaldemokrati	51
Ta vare på hele kommunen	52
Kommunen som arbeidsgiver	53
Skatter og avgifter	53
Digital og smart kommune	54
Personvern	55

**Om 30 år kan hun være
en av verdens fremste
klimaforskere...**

**...om hun får et godt læringsmiljø
med noen av verdens beste lærere**

Politikk handler om å prioritere, og Venstre prioriterer skolen. Det er nødvendig hvis vi skal være et fremtidsrettet samfunn.

Kapittel 1

Oppvekst og utdanning.

Vår aller viktigste oppgave er å sikre at barna våre får en god oppvekst og ser muligheter for sitt eget liv. For oss betyr det å sikre gode barnehager og skoler, gode nærmiljøer og ordninger som gir alle mulighet til å delta i idretts- og aktivitetstilbud - uavhengig av hvor i byen man vokser opp eller hvor mye penger man har.

Venstre vil fortsette satsingen i Stavangerskolen på etter- og videreutdanning av ansatte i barnehagen, skole og SFO. Venstre har stor tillit til våre kompetente ansatte i skolen.

Venstre ser det som naturlig å beholde dagens barnehage- og skolestruktur i Rennesøy og Finnøy i kommende periode. Vi vil prioritere nok barnehageplasser i de delene av byen som har underdekning, og jobbe for at alle som ønsker det skal få tilbud om barnehage nært der de bor. Venstre vil følge opp og prioritere nye eller utvidede skoler og barnehager i utbyggingsområder der en forventer stor folkevekst.

Skole.

Venstre setter eleven i sentrum. Derfor vil Venstre ha en skole som sikrer like muligheter til alle barn. Det krever at man tilpasser undervisningen til hver enkelt elevs utgangspunkt, interesser og ferdigheter og ikke motsatt. Alle barn har krav på utdanning tilpasset deres nivå, enten de trenger ekstra utfordringer eller mer tid til å lære det viktigste.

Skolen skal være et sted for personlig utvikling og en arena for samarbeid og felleskap. Trening i sosiale ferdigheter er like viktig som opplæring i fag. Skolen er en av de få fellesskapsarenaer vi har i dag. Derfor er det viktig å ta vare på fellesskolen. En god skole koster penger, og det er Venstre villige til å prioritere.

I fremtidens skole må det vektlegges varierte undervisningsformer. For å unngå en ensidig teoretisk skoledag må man ta i bruk ulike pedagogiske plattformer, hvor ulike pedagogiske metoder kombineres for å gi elevene en variert og engasjerende undervisning.

Å kunne møte hver enkelt elev er viktigere enn å fylle ut skjema med talløse mål for faglig utvikling. Hver enkelt elev skal bli sett. Stavanger skal ha en kvalitativt sterk og ambisiøs skole som tar vare på hele mennesket, og utvikler elevene faglig og sosialt.

Fremtidens trenger både akademikere og fagarbeidere. Derfor vil Venstre styrke statusen på yrkesfagene og øke elevenes forståelse av mulighetene innen en yrkesfaglig karriere. Venstre ønsker også å videreføre satsingen på Ungt Entreprenørskap. Gjennom denne satsingen vil elevene få økt motivasjon, selvtillit og kunnskaper om det å skape sin egen arbeidsplass, noe som vil være svært etterspurt i det moderne næringslivet.

Å investere i skolen er å investere i fremtiden. En sterk skole med nok ressurser slik at alle barn kan bli sett, er noe av det viktigste en kommune kan gjøre.

Venstre vil:

- ✓ Bevilge mer penger til Stavangerskolen.
- ✓ Tilpasse undervisningen til hver enkelt elevs utgangspunkt, interesser og ferdigheter.
- ✓ Tildele skolene penger på en måte som sikrer at alle skoler har nok ressurser, og der skoler som har mange elever med særskilte utfordringer får mer.
- ✓ Begrense bruken av målstyring i skolen.
- ✓ At skolen skal satse på IKT, digitale læremidler og varierte undervisningsformer.
- ✓ Gjennomføre forsøksordning med karakterfrie valgfag.
- ✓ Åpne for et ekstra år med 11. klasse eller intensivkurs for de som ikke har bestått fag.
- ✓ Styrke ferieordninger for elever med funksjonshemming.
- ✓ Sette inn tiltak for økt inkludering av foresatte med flerkulturell bakgrunn.
- ✓ At skolen skal arbeide for økt involvering av alle foresatte i foreldreutvalgene.
- ✓ Legge til rette for en mer praktisk opplæring i ungdomsskolen, blant annet gjennom praksisretting av undervisningsfagene og lokal frihet til å etablere valgfag.
- ✓ Styrke skolebibliotekene og bruken av disse.
- ✓ Innføre såkalte trafikktrygge «hjertesoner» rundt skolene, for å gjøre det sikrere for barn å gå og sykle til skolen.
- ✓ At skolens inne- og uteområder skal utformes for å stimulere elevene til kreativitet og lek.
- ✓ La skoler som ønsker det etablere kjøkkenhager slik at alle elever får oppleve såing, skjøtsel og høsting av egen avling.
- ✓ Gjennomgå vaktmesterordningen med mål om å styrke den på hver skole.

Landets beste lærere

Venstre vil at Stavangerskolen skal ha som målsetning å ha landets beste lærere, fordi gode lærere er det aller viktigste for elevenes læring. Relasjonen mellom lærere og elever er avgjørende for elevenes læringsutbytte og for deres psykososiale utvikling. En god lærer kan faget sitt, og ser og inspirerer elevene sine. Derfor må vi satse på lærerne.

Ansatte i skolen som har spesialpedagogisk arbeid i sin stilling, må ha kompetanse innenfor fagfeltet. Dette er viktig for å sikre at alle elever har reelt tilbud om tilpasset opplæring. Venstre vil at spesialundervisning primært skal foregå i klasserommet. Stavangerskolen har også flere eksterne spesialpedagogiske tilbud som fungerer bra for mange. Disse må videreføres og styrkes.

Venstre vil:

- ✓ Gi lærerne svært gode muligheter for å holde seg faglig oppdatert og ha en karriereutvikling.
- ✓ At kommunen skal være en pådriver og jobbe systematisk med videreutdanning og faglig påfyll for alle ansatte i Stavangerskolen.
- ✓ At fagmiljøene på den enkelte skole og i Stavangerskolen som helhet skal være så gode at de stimulerer til utvikling for den enkelte lærer.
- ✓ Sørge for at elever med behov for det får spesialundervisning av spesialpedagoger, og at tiltak settes inn så tidlig som mulig.
- ✓ Innføre årlig fagseminar(er) for læring og erfaringsutveksling i Stavangerskolen, innen temaer som f.eks. tilpasset undervisning, psykisk helse, digitale undervisningsformer, mm.

Psykisk helse og mobbing

Venstre vil ha en skole som styrker samholdet mellom elevene. Sosiale aktiviteter og leirskoler som bygger opp om fellesskapet mellom elevene bør derfor prioriteres.

Skolen spiller en viktig rolle i å fremme god psykisk helse. For Venstre er det viktig at skolene får nok ressurser til å gi elevene de verktøyene som trengs for å mestre utfordringer i eget liv. Herunder bør helsesykepleiertilbudet i skolen styrkes. Helsesykepleierne er også viktige samarbeidspartnere for lærere og andre skoleansatte.

Skolen skal fremme respekt og likeverd, og jobbe aktivt med å bekjempe mobbing og utenforskap. Venstre vil ha en skole som tar på alvor risikoen barn og unge utsettes for i bruken av digitale plattformer, herunder mobbing, utestengelse og ulike former for overgrep.

Mobbing er en samfunnsutfordring som over lang tid har vist seg vanskelig å bekjempe. Når mobbingen tar nye utformer, må metodene for bekjempelse også oppdateres.

Venstre ønsker at Stavangerskolen skal være blant de beste landet i arbeidet mot mobbing. Derfor vil vi følge opp dette arbeidet tett og stille de nødvendige ressurser tilgjengelig for skolenes arbeid på dette feltet.

Venstre vil:

- ✓ At alle skolene skal få egen helsesykepleier.
- ✓ Jobbe for å få flere psykologer inn i skolen, slik at elever som har størst behov for psykologisk hjelp, kan få dette uten henvisning fra fastlege.
- ✓ Ansette flere miljøarbeidere i skolen.
- ✓ At elevene skal kunne gis trening i livsmestring gjennom det ordinære fagtilbudet.
- ✓ Jobbe for en utvidet ordning med mobbeombud.
- ✓ At arbeidet mot mobbing skal følge samfunnsutviklingen, herunder følge trendene innenfor mobbing i digitale medier.
- ✓ At alle elever i Stavangerskolen skal få opplæring i nettvettreglene.
- ✓ At det ved bygging av nye og rehabilitering av eksisterende skolebygg skal være adskilte og lukkede dusjer for elevene.
- ✓ La ungdomsskoler som ønsker det gjennomføre prøveprosjekt på fjerning av ordenskarakter.

SFO.

Det er viktig at kvaliteten på SFO oppleves som like god i hele byen. Venstre vil se skole og SFO i sammenheng, og ha en skolefritidsordning med lek og trivsel i sentrum.

Venstre vil ha et godt kvalitativt tilbud til våre barn. Vi vil ha en felles forpliktende kvalitetsplan for skole og SFO, som stiller tydelige krav til innhold. SFO skal være et sted der leken er viktig og være tilpasset elevens behov.

Venstre vil ha gode overgangsordninger fra skole til SFO for elever med særskilte utfordringer. Dette vil kunne styrke den tilrettelagte- og spesialundervisningen både i skole og SFO.

Det må bli bedre muligheter for fulltidsstillinger for ansatte i SFO. Det bør også utarbeides en egen kompetanseplan for SFO, som både synliggjør hvor viktig det er å ha bred kompetanse i SFO, og gir rammer for kursing og etterutdanning av de ansatte.

En god skolefritidsordning krever egnede lokaler. Det bør legges til rette for at byens ulike SFO'er kan inspirere og lære av hverandre hvordan skolens lokaler best mulig kan tilpasses SFO-bruk.

Venstre ønsker at alle skal kunne delta på SFO. Derfor må SFO være like tilgjengelig for alle barn uavhengig av familiesituasjon og bakgrunn.

Venstre vil:

- ✓ Ha økt fokus på kvalitet i SFO, blant annet gjennom kompetanseplan og tilbud om kompetanseheving for de ansatte.
- ✓ Ha en felles kvalitetsplan for skolen og SFO.
- ✓ Ha bedre muligheter for fulltidsstillinger i SFO.
- ✓ Innføre digitale hjelpemidler inkludert digital meldingsbok i alle SFO'er.
- ✓ Jobbe for økt deltakelse i SFO blant barn av innvandrere.
- ✓ Øke søskenmoderasjonen i SFO.
- ✓ Innføre søskenmoderasjon for dem som har barn i både barnehage og SFO.
- ✓ Ha fokus på barn med behov for særskilt tilrettelegging og sikre at de får et kvalitativt godt tilbud også fra 5-10. klasse.
- ✓ Opprettholde og satse på Fiks Ferigge Ferie som ferietilbud.
- ✓ Jobbe for å øke bruken av SFO på tvers av samfunnslag og kulturell bakgrunn

Barnehage.

Barnehagene i Stavanger skal være et godt sted å være for barna, et kjekt sted å lære og en spennende arbeidsplass for de ansatte. Læringen som skjer i barnehagealderen, danner mye av grunnlaget for at barn senere lykkes i livet.

Barnehagene skal oppleves som et trygt tilbud hvor det enkelte individ skal kunne utfolde og utvikle seg i trygge og spennende omgivelser. Det er viktig å ha et tydelig skille i målsetningen med innholdet mellom barnehagen og førskolen. Venstre mener fokuset i barnehagen skal være på lek.

Stimulering gjennom lek og aktiviteter er med å danne grunnlag for det enkeltes barns utvikling. Samtidig er det viktig å ha fokus på samhandling og fellesskap hvor alle kan delta og hvor alle opplever å være en del av en gruppe.

Mat og helse er viktig for å legge godt grunnlag for vekst og utvikling hos våre aller minste. Venstre ønsker at flere barnehager skal forbedre mattilbudet med fokus på varm mat og variasjon. Vi ønsker derfor at alle barnehager skal ha tilgang på kokk og/eller ernæringsveileder som kan bistå med måltidsplanlegging og opplæring av personalet.

Stavangerbarnehagen skal ha høy kvalitet. Det innebærer at de ansatte tilbys kompetanseheving gjennom etter- og videreutdanning. Det skal også arbeides aktivt med å øke andel menn i barnehagen for å gi barn rollemodeller av begge kjønn.

Venstre ønsker best mulig dekning av barnehageplasser i bydelene slik at alle som ønsker det kan få tilbud om barnehage nært eget hjem. Det gir gevinster både for miljøet og den enkelte familie. Noen ønsker en barnehage nært foreldrenes arbeidsplass. Derfor vil Venstre også legge til rette for dette.

Samfunnet er i en kontinuerlig endring. Langt flere har fleksible arbeidstider og dette får konsekvenser for det barnehage tilbudet det enkelte barn trenger. Dette tar Venstre på alvor. For å sikre at vi har nok ansatte til å fylle dette behovet må vi kunne tilby fleksible arbeidstidsordninger.

Venstre vil:

- ✓ Ha flere barnehageopptak i løpet av året.
- ✓ Jobbe for å ha tilstrekkelig barnehagekapasitet slik at barn kan gå i barnehage nærmest mulig eget hjem.
- ✓ Styrke bemanningen slik at det er nok ansatte til å gi barna den stimulans som er grunnlag for utviklingen.
- ✓ Ha nok pedagoger i barnehagene, og øke andelen ansatte med formell kompetanse gjennom rekruttering og tilbud om etterutdanning.
- ✓ Ha lavere barnehagepris for foreldre med flere barn i barnehagen og SFO.
- ✓ Tilrettelegge for erfaringsutveksling mellom ansatte i ulike barnehager.
- ✓ Gjøre det attraktivt for unge å satse på en karriere innen barnehage.
- ✓ Øke andelen menn i barnehagen.
- ✓ At det blir satt inn ressurser, og om nødvendig spesialister, så tidlig som mulig for barn med særskilte behov.
- ✓ Ha lav barnehagepris for foreldre med lav inntekt og heve inntektsgrensen for rett på gratis barnehageplass.
- ✓ At barn både skal gis variert og næringsrik mat samtidig som de får være med å tilberede måltider.

Lokaler, utearealer og rammevilkår

Barnehagebygninger og uteareal skal være slik at det skaper trygghet for barna og den naturlige utfoldelse de skal ha, samt være slik at de ansatte opplever en arbeidsplass hvor det er tilrettelagt for arbeidsinnholdet og arbeidsutførelsen. Det må være mulig å ta i bruk hjelpemidler som kan redusere tunge løft og uheldige arbeidsstillinger.

Barnehagene må være vedlikeholdte og gjerne fremstå med farger og utforminger som gjør det spennende for barna. Det er også viktig at uteområdene holder god kvalitet.

Venstre vil:

- ✓ Ha gode bygg og utearealer.
- ✓ Etablere en plan for rehabilitering av uteområdene.
- ✓ At adkomstområdene ved barnehagene skal være utformet på en trafikksikker måte.
- ✓ La barnehager som ønsker det etablere kjøkkenhager slik at barna kan delta i såing, skjøtsel og høsting.

Studentbyen.

For studenter er det viktigste ofte å få et rimelig sted å bo, og det mener Venstre også at er den viktigste oppgaven Stavanger kan bidra med for studentene. Samtidig er studenter også innbyggere som bruker byens kollektivsystem, kulturtilbud, idrettsbaner og uteliv. Vi mener derfor det er riktig å tenke på studentene når vi utvikler resten av kommunens tilbud.

Venstre ønsker å sikre studentmiljøet en helt annen form for langsiktighet. Venstre vil derfor be om at Stavanger kommune og Rogaland fylkeskommune tar opp sak med siktemål å kjøpe Studenthuset Folken og stille det til disposisjon for studentene for all framtid.

Venstre ønsker å bygge en hurtig skinnegående kollektivløsning til Ullandhaug og flyplassen.

Venstre vil:

- ✓ Sikre areal for fremtidig bygging av studentboliger, og jobbe for at dekningsgraden av studentboliger skal være på 20 prosent av studentmassen.
- ✓ Arbeide for realisering av helsehus med tilgjengelig fastlege på campus Ullandhaug.
- ✓ Arbeide sammen med byens høyere utdanningsinstitusjoner og SiS for å sikre lavterskeltilbud innen psykisk helsevern for byens studenter.
- ✓ At Stavanger kommune skal stille opp med praksisplasser for studenter på studieprogram hvor dette er aktuelt.
- ✓ Kjøpe Folken og stille det til disposisjon for studentene til en langt lavere leie enn i dag.
- ✓ At det som hovedregel bør være studentrabatt på alle kulturarrangementer som får tilskudd fra kommunen.

B Ullandhaug

Kapittel 2

Helse og sosial omsorg.

Vi har alle har behov for trygghet i hverdagen. Kommunen må sikre et mangfoldig tjenestetilbud som tar folks ønsker og behov på alvor. Venstre vil føre en helse- og sosialpolitikk som hjelper alle mennesker til å leve et mest mulig selvstendig og godt liv. Venstre er et parti med hjerte for dem som faller utenfor.

Stavanger har hatt en rivende utvikling i velferdstjenester til innbyggerne våre. Satsinger som «Leve hele livet», og utviklingen av velferdsteknologi har blant annet gitt våre eldre innbyggere mulighet til å bo enda lenger hjemme. Venstre vil ha et levekårstilbud i kommunen som er tilpasset den enkeltes behov, fra vugge til grav. Vi skal utvikle og drifte tjenester som skal hjelpe innbyggerne til å leve gode og meningsfulle liv både som barn, unge voksne, voksne og eldre.

En aldrende befolkning utfordrer dagens måte å drive velferdstjenester på. Derfor er det nødvendig å finne nye og alternative måter å tilby like gode tjenestetilbud i fremtiden. Velferdsteknologi skal ikke være noen erstatning for heldøgnsomsorg, eller for pleie i hjemmet der dette er nødvendig. Det er også svært viktig for Venstre at personvern hensyn ivaretas når slik ny teknologi tas i bruk.

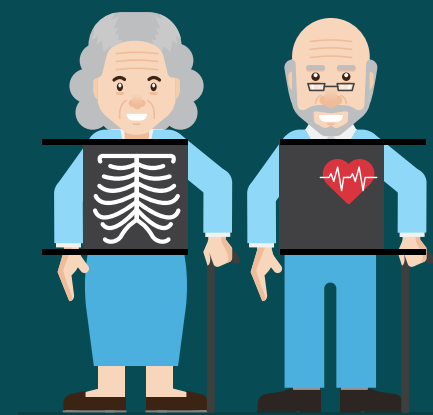
Det er mange utfordringer som skal løses i den nye storkommunen. Vi har de senere årene sett økende barnefattigdom og om utfordringer knyttet til ungdom og rus og til ungdom og kriminalitet. Vi er helt avhengig av å forebygge utenforskap og fattigdom for å motvirke denne utviklingen.

Barnevernet må utvikles til en tjeneste av høy kvalitet med medarbeidere som på en trygg og god måte kan ivareta de barna som er utsatt for omsorgssvikt. Vi ønsker ansatte med høy faglig og flerkulturell kompetanse til bedre å iverksette tiltak som bygger på kunnskap.

Venstre vil at Stavanger skal ta ansvar og etablere et nasjonalt kompetansesenter til å bistå tidligere barnevernsbarn både lokalt og nasjonalt. Stavanger kommune har allerede ledende kompetanse på dette området, som bør benyttes. Ordningen skal sikre at de som har opplevd grov svikt under barnevernets omsorg skal få nødvendig oppreisning og unnskyldning.

Venstre vil:

- ✓ Ta i bruk velferdsteknologi for alle pasientgrupper.
- ✓ Arbeide for et fortsatt nært og konstruktivt samarbeid med de frivillige organisasjonene.
- ✓ Fortsette arbeidet med å inkludere folkehelse i alle kommunale planverk og i byutviklingsprosjekter.
- ✓ Fortsette satsing med områdeløft etter modell fra Storhaug bydel og Hillevåg bydel.

Eldreomsorg.

Hver enkelt av oss har ulike ønsker og forventninger til hvordan vår alderdom skal være. Venstre vil møte alle eldre med en moderne eldreomsorg som gir valgfrihet og tar i bruk teknologi slik at alle får muligheten til å leve frie, selvstendige og innholdsrike liv.

Venstres politikk tar utgangspunkt i at eldre mennesker er like forskjellige som alle andre, og har et ønske om å få fortsette å ta valg om sin framtid. Derfor vil vi legge til rette for at eldre mennesker kan få et omsorgstilbud tilpasset sine behov.

Venstre vil:

- ✓ Fortsette satsing på "Leve hele livet". Alle som vil skal få muligheten til å bo hjemme så lenge som mulig.
- ✓ Arbeide for å legge til rette for mange ulike boformer for eldre. Bokollektiv med egen personalbase kan være en mulig løsning hvor en kan sikre et sosialt fellesskap som kan erstatte nettverket man mister når man må flytte fra egen bolig.
- ✓ Sikre at det er tilstrekkelige plasser ved sykehjem og omsorgsboliger.
- ✓ Ha fokus på rekruttering av kvalifisert helsepersonell.

- ✓ Arbeide for å styrke kunnskap om eldre og ernæring. Dette gjøres blant annet gjennom å sikre tilgang til mat tilberedt og presentert på en måte som stimulerer til måltidsglede og ernæring.
- ✓ Arbeide for at det skal være dagsenterplasser tilknyttet alle sykehjem.
- ✓ At det skal være lett å få avlastning og hjelpemidler. Pårørende som ønsker det skal få tilrettelagte ordninger som gjør det mulig å ta vare på sine nærmeste på en velegnet måte.
- ✓ At verdigheten skal stå i sentrum også ved livets slutt – det palliative arbeidet ved sykehjemmene skal styrkes.
- ✓ Utvide bruken av videokonsultasjoner og andre former for sikker, elektronisk kommunikasjon mellom brukere og helsepersonell, og mellom helsepersonell.
- ✓ Legge til rette for nettstrømming av konserter og andre kulturstimuli i sykehjemmene.

Psykisk helse.

Omtrent halvparten av den norske befolkningen rammes av en psykisk lidelse i løpet av livet. Angst og depresjon er blant våre største folkehelseproblemer. Forebygging av sykdomsutvikling gjøres gjennom brede tiltak innen flere felt og krever tverrfaglig tilnærming og evne til å jobbe sammen på tvers.

Stavanger kommune har mange og gode tiltak for mennesker med psykiske vansker. Venstre vil sikre en bedre samordning av de mange tilbudene, sørge for at mennesker som trenger hjelp får hjelpen tidlig, utvide lavterskeltilbudet og ha godt ettervern.

Venstre vil:

- ✓ At psykisk helsehjelp skal være enkelt tilgjengelig. «En dør inn» bør være rådende for disse tjenestene.
- ✓ Styrke skolehelsetjenesten med flere helsesykepleierstillinger.
- ✓ Styrke lavterskeltilbudet innen psykisk helsevern gjennom satsing på tiltak i regi av helsehuset i Stavanger.
- ✓ Arbeide for et fullstendig samarbeid mellom ulike instanser i tjenestetilbudet
- ✓ Sikre bedre samordning av de kommunale handlingsplanene innen psykisk helse og rusfeltet.
- ✓ Arbeide for en kommunal plan for nullvisjon mot selvmord.

Å arbeide for et godt psykisk helsetilbud er Mette Vabø (V) sin hjertesak.

Human ruspolitikk.

Rusomsorg.

God forebygging er den beste medisinen for å unngå at mennesker havner i rusavhengighet. Derfor vil Venstre ha stort fokus på dette fra tidlig alder.

Hvis rusavhengighet først har inntruffet, ønsker Venstre at dette skal møtes med behandling fremfor straff. Ventetiden for rusbehandling må reduseres, det må settes inn økte ressurser i førstelinjen og de rusavhengige må sikres et bedre ettervern. Det er også nødvendig å samordne tiltak mellom kommunen og det øvrige hjelpeapparatet.

Stavanger kommune har en utfordring med tilbudet til de aller sykeste rusmisbrukerne med kombinert psykisk lidelse. Etter Venstres syn er det et stort behov for å styrke koordineringen og samkjøringen mellom de ulike delene av hjelpeapparatet. Vi vil forsterke behandlingstilbudet og jobbe for at kommunen skal bli bedre på å vurdere brukernes samtykkekompetanse. Herunder må det sees på om kommunens praksis med bruk av tvang er god nok.

Målet er at de rusavhengige skal oppleve trygghet og god ivaretagelse i møte med hjelpeapparatet og at de riktige avhjelpende tiltak blir satt inn i tide.

Venstre vil:

- ✓ At tilbudene til rusavhengige i størst mulig grad skal tilpasses brukernes behov.

- ✓ Styrke kommunens tilbud i sårbare overganger mellom fengsel, hjem og mellom hjem og behandlingsinstitusjon, med tanke på forebygging mot overdose.
- ✓ Vurdere å åpne et brukerrom med tilgang til helsepersonell.
- ✓ Fortsette arbeidet med å videreutvikle tilbudet ved K46 for unge med rusproblemer.
- ✓ Sikre differensierte botilbud og meningsfulle dagtilbud for mennesker som vil komme seg ut av rusavhengighet.
- ✓ Jobbe for å styrke, og om nødvendig utvide, behandlingstiltakene for de sykeste rusmisbrukerne med kombinerte diagnoser.
- ✓ Arbeide for at alle brukere som ønsker det har tilgang på likemenn og -kvinner i de ulike etappene av rusmestring.
- ✓ Styrke samarbeidet med andre kommuner og spesialisthelsetjenesten i arbeidet med rusavhengige med store utfordringer med livsmestring.
- ✓ Sikre at arbeidet med spesialisert Mottaks- og oppfølgingscenter (MO-senter) for rusmisbrukere også inkluderer personer med langvarig rusavhengighet.
- ✓ Legge til rette for etablering av en lavterskel møteplass der rusavhengige kan møte erfaringskonsulenter og annet relevant hjelpeapparat.

Barn og ungdom.

Barn og unge skal oppleve tilhørighet og kjenne seg inkludert. Vi må derfor sørge for at kommunen vår er i forkant og har gode fagpersoner, i både helse- og sosialtjenestene, barnevern og skolen, som kan sette inn tidlig innsats når det trengs.

På den måten kan vi ta vare på dem som trenger det mest. Det overordnede målet er at alle skal kjenne seg sett og hørt, og at kommunen gjennom sitt arbeid skal bidra til sosial utjevning i barne- og ungdomsgruppene.

Stavanger kommune er en foregangskommune når det gjelder et helhetlig ungdomsarbeid. Venstre vil at dette arbeidet fortsatt skal styrkes og utvikles. Målet er at de unge skal kjenne at livet er godt her og nå.

Ungdomsklubbene skal sikres gode lokaler, med moderne inventar og utstyr. Utformingen av tilbud og innemiljø skal skje sammen med og på ungdommenes premisser.

Venstre ønsker gode rammevilkår for aktører som tilbyr kultur- og idrettsopplevelser til barn og unge. Venstre vil at det skal finnes ulike typer anlegg i kommunen som er tilgjengelige for egenorganiserte aktiviteter. Dette vil sikre et bredest mulig tilbud, samtidig som det gjør at unge kan delta uavhengig av økonomi.

Venstre vil:

- ✓ Etablere gode fritidstilbud i nærmiljøer hvor dette ikke er tilstrekkelig ivare tatt.
- ✓ Styrke de eksisterende tilbudene for ungdom i sentrum og i bydelene.
- ✓ At det skal holdes flere rusfrie arrangementer for unge.

Barnevernet

Barnevernet har en viktig rolle i arbeidet med å sikre at barn og unge har det trygt hjemme. Venstre ønsker et barnevern som har tid og ressurser til å sette barnet i sentrum. Et godt barnevern er et barnevern som har tillit i befolkningen, og som har tid og mulighet til å gjøre gode undersøkelser og tiltak når det er nødvendig.

Venstre vil:

- ✓ Sikre flere ansatte i barnevernet, slik at arbeidsbyrden for den enkelte kontaktperson kan normaliseres.
- ✓ Jobbe for bedre organisering i barnevernet, slik at det blir frigjort mer tid til de som faktisk skal jobbe for og med barna.
- ✓ Fortsette arbeidet med kvalitetsplan i barnevernet.
- ✓ Jobbe for å endre tilsynsordningen for barn under tiltak, til en uavhengig tjeneste.
- ✓ Styrke arbeidet overfor foreldre til barnevernsbarn.

- ✓ Sikre gode rammebetingelser for ansatte i barnevernet med fokus på god veiledning av nyansatte, kompetanseheving, også innen flerkulturell forståelse.
- ✓ Øke bruk av likemenn (tidligere barnevernsbarn og foreldre) i møtet med nye brukere.
- ✓ Styrke kompetanse og kulturforståelse hos ansatte for barn og familier fra etniske minoriteter.
- ✓ Styrke støtte- og bistandssenteret Alternativ til Vold for mennesker som opplever vold i nære relasjoner, og jobbe for at også ungdom i ettervern (alderen 16 – 23 år) kan hjelpes.

Helse

Venstre mener det er viktig at unge har god tilgang til helsestasjoner og skolehelsetjenesten. I dag er det stor variasjon mellom skolene hvor tilgjengelig helsesykepleier er. Tilgjengelige helsesykepleiere fører også til økt samarbeid mellom tjenesten og skolens ansatte, PPT, oppfølgingstjeneste, osv.

I dag har ikke Stavangerskolen en bemanning som er i tråd med HelseDirektoratets anbefalte bemanningsnorm. Dette gjelder særlig i ungdomsskolene, men også i barneskolen. Enkelte skoler har heller ikke nødvendige lokaler for å kunne legge til rette for dette.

Venstre vil styrke skolehelsetjenesten og helsestasjonene, gjennom gode rammevilkår, og fremme et fortsatt godt samarbeid mellom helsestasjon, skolehelsetjeneste og skole.

Venstre vil:

- ✓ Styrke helsestasjonene, skolehelsetjenesten og øke bemanningen.
- ✓ Øke helsesykepleierens tilgjengelighet og åpningstider som er i tråd med elevenes behov.
- ✓ Sikre samarbeidsmøter mellom helsesykepleier og skolen.
- ✓ Arbeide for at skolehelsetjenesten har gode lokaler.

Ungdomsmiljø og forebygging

De fleste ungdom i kommunen vår har det bra. Likevel ser vi en økende andel av ungdom som sliter psykisk, begår vold eller ruser seg. På bakgrunn av denne utviklingen vil Venstre ha et økt fokus på tiltak som skal bedre ungdomsmiljøet. Samtidig ser vi viktigheten av å sørge for at ungdommen har nødvendige forebyggings- og hjelpe tiltak lett tilgjengelig.

Ungdomskulturen er i stadig bevegelse og utvikling. Derfor må vi satse på gode inkluderende tiltak i takt med samfunnsutviklingen og det som skjer i de forskjellige ungdomsmiljøene i kommunen. Det tverrfaglige samarbeidet med politi, barnevern, uteseksjonen, K46, fagstab skole, PPT og skolehelse-tjenesten og SLT-koordinator er en nøkkelfaktor for å lykkes i dette arbeidet.

Det er viktig at de unge får hjelp der og da når problemet føles sterkest. Derfor er det viktig at også de som er tett på ungdommene til daglig får god mulighet til å koordinere arbeidet rundt den enkelte ungdom.

Stavanger kommune driver viktig forebyggende ungdomsarbeid gjennom virksomheten «Ungdom og fritid». Formålet er å sikre gode overganger fra barne- til ungdomsliv og fra ungdoms- til voksenliv. Venstre vil styrke ungdomsarbeidet ytterligere. Herunder vil vi

vurdere å innføre en ordning med Ungdomslos. Ordningen er spesielt tilrettelagt for unge som ikke har vært i barnevernet, men som har andre typer utfordringer. Formålet er å fremme nærvær i skolen, samt hjelpe dem som strever med å mestre oppgavene og pliktene i hverdagen.

Venstre vil:

- ✓ Løfte og styrke den tverrfaglige kompetansen Stavanger kommune har gjennom virksomheten Ungdom og fritid.
- ✓ Vurdere å etablere ordninger med Ungdomslos.
- ✓ Etablere rådgiverteam med spesialpedagogisk, psykologisk og yrkesveiledningskompetanse.
- ✓ Styrke kriminalitetsforebyggende arbeid for ungdom, herunder utvikle samarbeidet med politiet gjennom den nyetablerte ordningen med politikontakt.

Sosial utjevning og kampen mot barnefattigdom

Venstre mener at alle skal ha det godt i kommunen vår. De siste årene har vi sett økende forskjeller i samfunnet vårt, blant annet økt barnefattigdom. I den kommende perioden vil vi derfor ha et økt fokus på ulike tiltak som skal bidra til sosial utjevning.

For å kunne oppnå en bedre sosial utjevning er det viktig at de ulike involverte kommunale enheter og andre offentlige etater samarbeider på en god måte.

Ved bekjempelse av barnefattigdom må etatene både se hvert barn som et unikt individ og som en del av familien og samfunnet. Derfor må ikke tiltakene bare settes inn med utgangspunkt i de enkelte barn, men sees i sammenheng med hele familiesituasjonen og andre sosiale hensyn.

Venstre vil:

- ✓ At det skal være enklest mulig for lavinntektsfamilier å få oversikt over de ulike støtteordningene som kommunen tilbyr.
- ✓ Styrke samarbeid på tvers av kommunale enheter og andre offentlige etater.
- ✓ Sikre individtilpasset oppfølging i hver enkelt sak.

- ✓ Styrke fagmiljøene slik at de er bedre rustet for å takle de enkelte tilfellene.
- ✓ Følge opp handlingsplanen for «inkludering av barn i lavinntektsfamilier»
- ✓ At fattigdomsplanen skal revideres årlig, og ha et spesielt fokus på barnefattigdom.
- ✓ Øke aktivitetstilskuddet til barn etter behov og styrke utjevnende tiltak.
- ✓ Gi økte tilskudd til frivillige organisasjoner som tilbyr aktiviteter for lavinntektsfamilier.
- ✓ Holde barnetrygden utenfor ved beregning av sosialhjelp til barnefamilier.
- ✓ Ha særlig fokus på integrering av unge mennesker i utenforskap, og anerkjenne at kommunen har en viktig rolle i arbeidet for inkludering og forebygging.
- ✓ At alle som kontakter NAV i kommunen skal ha rett til å bli behandlet med verdighet og respekt. Det skal være mulig å forholde seg til samme saksbehandler gjennom hele saksgangen.

Mangfold og inkludering.

Åpenhet, aksept og raushet er noe alle innbyggerne i Stavanger skal oppleve uavhengig av bakgrunn. Venstre vil ha en kommune hvor alle føler seg hjemme uavhengig av etnisitet, tro eller livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk.

Et stort mangfold gir muligheter både for vårt lokalsamfunn og for den enkelte.

LHBTIQ-personer

Venstre vil at kommunen skal arbeide aktivt for å heve kunnskapsnivået og bedre holdningene i lokalsamfunnet. Stavanger skal være en kommune hvor alle kan elske den de vil og ha et sted å høre til.

Venstre vil:

- ✓ Bidra til å opprettholde og etablere gode møteplasser for LHBTIQ-personer i hele kommunen.
- ✓ Prioritere kompetanseheving for ansatte i barnehager, skoler, barnevernet og helsesektoren slik at de blir dyktige til å møte alle på en like god måte, uavhengig av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.
- ✓ Arbeide spesielt for at helsestasjonen for ungdom og skolehelsetjenesten har gode ressurser til å møte unge som sliter med utfordringer knyttet til identitet, kjønn og seksualitet.
- ✓ At LHBTIQ-personer skal vurderes på lik linje som andre der det søkes om å bli vertsfamilie, besøkshjem eller støttekontakt.
- ✓ Arbeide for et mer kjønnsnøytralt språk i kommunale dokumenter.
- ✓ Sørge for at handlingsplanen for kjønns og seksualitetsmangfold holdes oppdatert.

Mennesker med nedsatt funksjonsevne

En viktig del av kommunens omsorgsoppgave er å ivareta mennesker med nedsatt funksjonsevne. Venstre mener at alle med nedsatt funksjonsevne eller psykisk utviklingshemming skal sikres et godt og individuelt tilpasset tilbud. Mennesker med redusert funksjon skal ha et variert og verdig dagtilbud.

Foreldre med barn med ekstra behov skal kunne få avlastning av god kvalitet. For å kunne gi et tilfredsstillende tilbud vil Venstre ha fokus på at det rekrutteres personale med riktig kompetanse.

Venstre vil:

- ✓ Arbeide for at mennesker med utviklingshemming skal få individuelt tilrettelagte tjenester og botilbud i sitt nærmiljø dersom det er ønskelig.
- ✓ Etablere flere boliger for ulike målgrupper som har krav på bolig. Vi vil arbeide for at det både bygges i privat og offentlig regi.
- ✓ Tilby tilrettelagte arbeidsplasser til innbyggere med nedsatt funksjonsevne..
- ✓ Gjennomgå organiseringen av tilbudet som gis til brukere med utfordrende adferd. Det skal være fokus på et best mulig faglig tilbud. Sterke, private fagmiljøer av kvalitet bør også benyttes. Foreldre skal kunne velge om tjenesten skal være kommunal eller privat.
- ✓ At det skal være gode og fleksible ordninger for foreldre med funksjonshemmede barn. Dersom kommunen ikke har tilstrekkelige tilbud, skal private godkjente løsninger brukes.
- ✓ At arbeide for at nybakte foreldre til funksjonshemmede barn får rask tilgang til en kontaktperson med kompetanse om tilgjengelige tjenester og tilbud.

- ✓ At familier med psykisk utviklingshemmede barn og/eller sterkt fysisk funksjonshemmede barn skal støttes i sin innsats og få gode tilbud om avlastningsordninger.
- ✓ Styrke rekrutteringen av avlastere, og sikre at avlastning tilbys både fra kommunal og privat regi.
- ✓ At det skal tilstrebes fritt brukervalg så langt som mulig. Vi vil ha en gjennomgang av dagens praksis for å sikre et slikt valg bedre enn i dag.

Integrering

Stavanger har alltid vært en internasjonal by med en åpen havn og et åpent sinn til tilflyttere. Alle skal føle seg velkommen, og bli møtt på en god og inkluderende måte, uavhengig av etnisitet eller religiøs tilknytning. Venstre vil føre en mer offensiv integreringspolitikk der vi både gir muligheter og stiller krav.

Johannes læringssenter er et viktig verktøy i språkopplæringen og inkluderingsarbeidet av innvandrere i Stavanger. Venstre ønsker å satse videre på og videreutvikle den viktige rollen senteret har.

I et liberalt samfunn er den enkeltes livssyn et personlig anliggende, og toleranse og respekt for andres valg og ytringer er selvsagt. Kommunen skal verken diskriminere eller favorisere livssyn. Venstre forsvaret alles rett til å tro og alles rett til ikke å tro. Venstre ønsker å ha gode livssynsnøytrale møteplasser i hele kommunen.

Venstre vil:

- ✓ At innvandrere kan bli bosatt i alle bydelene og på en slik måte at det fremmer integrasjon og reduserer fortetning av områder med levekårsutfordringer.

- ✓ At Stavanger skal være en god vertskommune for flyktninger og asylsøkere.
- ✓ Imøtekomme anmodninger om bosetting enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere.
- ✓ Etablere et rekrutteringsprogram for ansettelse av innvandrere i kommunen.
- ✓ At alle ansatte som arbeider med flyktninger skal ha god interkulturell forståelse.
- ✓ Styrke arbeidet med kartlegging og utplassering av flyktninger, slik at de i større grad gis arbeidsmuligheter i tråd med deres kompetanse og utdanning.
- ✓ Arbeide for at alle som har gjennomført introduksjonsprogrammet skal sysselsettes raskt.
- ✓ Søke partnerskap med lokalt næringsliv for å utvide arena for jobbsøking og dermed fremme integrasjon. Gjærne gjennom en utvidelse av introduksjonsprogrammet.
- ✓ At innvandrere skal tilbys god språkpraksis gjennom arbeid og sysselsetting.
- ✓ Likebehandle tros- og livssynssamfunn.
- ✓ Arbeide for å forbedre tilgjengelighet av livssynsnøytrale seremonirom i kommunen.
- ✓ Arbeide for at alle som bosetter seg i byen raskt skal kunne bli kjent med offentlige etater, transportmuligheter, nærmiljøet og fritidstilbud.
- ✓ Styrke interkulturell kompetanse blant ansatte i sosialtjenesten.
- ✓ Styrke den politiske dialogen og oppfølgingen med innvandrermiljøene.

Kapittel 3

Klima, miljø og transport.

Venstre skal se til at Stavanger tar ansvar for å redusere de globale miljøutfordringene: utslipp av klimagasser, miljøgifter og tap av biologisk mangfold. Dette vil Venstre legge til grunn for alle politiske vedtak.

Miljøvern, naturvern og biologisk mangfold.

Kombinasjonen kunstig intelligens og kjøretøy på fornybar energi kan revolusjonere måten vi gjennomfører transport på, slik at den blir mer effektiv, økonomisk og klimavennlig. Venstre vil at Stavanger skal gå i front på utvikling, tilrettelegging og bruk av fremtidens transportløsninger.

Naturen er grunnlaget for vår eksistens, uten den får vi verken rent vann eller frisk luft. En felles respekt for naturen åpner for et allment og bærekraftig friluftsliv, det være seg i skog og mark eller på sjøen.

Venstre ser behovet for å skille mellom kultiverte park- og rekreasjonsområder og friområder med naturlig vegetasjon der ferdes på naturens egne premisser. Begge er viktige i et folkehelseperspektiv men den naturlige vegetasjonen (og kulturlandskapet) er også viktige økosystemer.

Naturen skal være til glede både for oss som lever i dag, og for de som kommer etter oss. Vi skal legge til rette for gode naturopplevelser og sikre at også fremtidige generasjoner kan gjøre det samme.

Barn skal gis en grunnleggende naturforståelse og alle bør ha tilgjengelige friluftsområder i nærheten til sitt hjem.

Stavanger har et mangfoldig natur- og dyreliv, og et artsmangfold som vi skal ta vare på. Derfor vil Venstre iverksette en rekke tiltak for å hente kunnskap, dele kunnskapen, og sette inn nødvendige tiltak for vern.

Dyrelivet i både innsjøer, strand- og kystsoner skal beskyttes. I nye Stavanger kommune blir kystlinjen enda lengre enn før. Dette aktualiserer ytterligere behovet for en gjennomtenkt og bærekraftig forvaltning av havet.

Venstre vil:

- ✓ Bevare og styrke parkområder, grøntdrag og kulturlandskap i hele kommunen.
- ✓ Gjennomføre en kartlegging av natur- og artsmangfoldet i den nye kommunen.
- ✓ Være restriktive med å tillate inngrep som forringer natur- og kystlandskapet.
- ✓ Etablere turstier i friluftsliv- og kystområder med stor belastning.

- ✓ Ha sammenhengende grøntdrag i hele den urbane byen. Disse skal bli hensiktsmessig beplantet med nyttevekster slik at de fungerer både som rekreasjonsområder for folk men også som pollinatorpassasjer for insekter samtidig som de ivaretar dyrelivet og dyrenes behov for forflytting.
- ✓ Sikre utsatte naturområder ved å regulere dem som naturvernområde.
- ✓ Sikre og tilrettelegge for fri ferdsel i strandsonen.
- ✓ Sikre god dekning av friluftsområder som er universelt utformet.
- ✓ Etablere en marin verneplan for å ta vare på det marine sjøliv og artsmangfold.
- ✓ Lage en handlingsplan for opprydding av forurensede sjø- og badeområder.
- ✓ Tilrettelegge og gjøre det enkelt for frivillige som vil rydde i strandsonen, ved vann og på øyene.
- ✓ Styrke samarbeidet mellom kommunen og organisasjoner som arbeider for friluftsliv og naturvern.
- ✓ Redusere bruken av engangsplast i kommunen til et minimum.
- ✓ At Stavanger skal være en foregangskommune på forhindring av plast på avveie.
- ✓ At Stavanger kommune skal være ledende på arbeidet med reduksjon av matsvinn.
- ✓ Drive en aktiv politikk for å bekjempe og begrense insektsdød i kommunen.

Biler og transportteknologi.

Kombinasjonen kunstig intelligens og kjøretøy på fornybar energi kan revolusjonere måten vi gjennomfører transport på, slik at den blir mer effektiv, økonomisk og klimavennlig. Venstre vil at Stavanger skal gå i front på utvikling, tilrettelegging og bruk av fremtidens transportløsninger.

Byutviklingen fra de siste tiårene gjør at mange innbyggere har behov for å benytte bil i en del av sine daglige liv. Venstre ønsker å evaluere bymiljøpakken for å se hvordan den kan tilpasses bedre, og arbeide for at Stavangeregionen får økte statlige tilskudd til investeringer i kollektivtransport og veiutbygging slik at bompengavgift kan reduseres.

Venstre vil:

- ✓ Ta initiativ til at Stavanger kan bli den ledende region i Europa innen elektrifisert transport.
- ✓ Etablere gratis selvkjørende persontransport fra byterminalen og rundt sentrumshalvøya.
- ✓ Benytte selvkjørende busser mellom busstopp og boligområder hvor gangavstanden oppleves som for lang.
- ✓ Ta initiativ til etablering av innovative kollektive transportløsninger (slik som Kolumbus sitt «HentMeg» prosjekt) på Finnøy og Rennesøy.
- ✓ Venstre ønsker flere bussavganger til Rennesøy og Finnøy, spesielt i helgene.
- ✓ At alle nye kommunale kjøretøy skal være nullutslippsbiler.

- ✓ Være åpne for å gjøre justeringer i bymiljøpakken, med sikte på en mer sosialt rettferdig innkreving.
- ✓ Redusere nivået på bompenginnkrevingen uten at innkrevsperioden økes, og kreve at sta-ten dekker regningen. Rushtidsavgiften må bevares som virkemiddel for å flytte flere reisende fra personbil til sykkel og kollektiv.
- ✓ Si nei til bro til Vassøy og heller sikre øyboerne parkeringsplasser tilgjengelig i sentrum.
- ✓ Ta initiativ til at Stavanger får etablert landets første veistrekning for selvkjørende biler.
- ✓ Sikre god tilgjengelighet av lade- og fyllestasjoner for nullutslippskjøretøy i Stavanger.
- ✓ Tilrettelegge for lading av elbiler i trehusbyen, øke antall elbil-ladere i kommunen og sikre til-strekkelig med hurtigladdere langs alle hovedfartsårer.
- ✓ Tilrettelegge for bildelingsordninger ved å tilby oppstillingsplasser med lading i offentlige parke-ringshus og parkeringsplasser.
- ✓ Vurdere bruk av bildelingsordninger for kommunens ansatte i stedet for egne biler.
- ✓ Ha båttransport med nullutslippsbåter til øyene i kommunen.

Buss, bane og sykkelveier.

Venstre vil arbeide for løsninger som reduserer behovet for bilkjøring. For å nå nullvekstmålet må det satses skikkelig på kollektivtransport, sykkel og gange.

På Ullandhaug planlegges det nytt sykehus i flere byggetrinn samtidig som universitetet utvides. Stavanger lufthavn på Sola har den laveste kollektivandelen av flyplassene i byområder i Norge. Venstre ønsker å bygge en ny, hurtig skinnegående kollektivløsning til Ullandhaug og flyplassen.

Sykelstamveien langs E39 mellom Stavanger og Sandnes er vedtatt. Venstre vil bygge videre på sykkelsatsingen og bygge flere nye sykkelveier, med sikte på at alle bydelene er koblet sammen i et sykkelstamveinett. Sykkelveiene skal som utgangspunkt være adskilt fra gående og bilister.

Bysyklene blir stadig mer populære. Venstre ønsker å satse videre på ordningen med flere sykler og ladestasjoner.

Venstre vil:

- ✓ Bygge et hurtig skinnegående kollektivtilbud mellom Stavanger sentrum, Ullandhaug, Forus og flyplassen.
- ✓ Jobbe for å holde prisene lave på kollektivreiser.
- ✓ Arbeide for et bedre kollektivtilbud både innenfor kommunedelene, kommunedelene seg i mellom, og fra den enkelte kommunedel inn mot sentrum.
- ✓ Jobbe for 20 % sykkelandel i Stavanger.
- ✓ Bygge flere nye sykkelveier som er adskilt fra bilister og gående.
- ✓ Ha langt flere EL-bysykler og sørge for at det er tilstrekkelig antall bysykler tilgjengelig i hele kommunen. Det skal være bysykler ved alle kollektivknutepunkt og aldri være langt til nærmeste EL-bysykkelparkering.
- ✓ Gjøre det enkelt og trafikksikkert for myke trafikanter i byen og i boligområder.
- ✓ Sikre trygg og tørr sykkelparkering.
- ✓ Ha fortsatt satsing på og videre utvikling av Hjem-jobb-hjem-tilbudet

Dyrevelferd.

Dyr har egenverdi, og vi har som mennesker et moralsk ansvar for å sikre dyrs rettigheter og ivaretagelsen av deres velferd. Dessverre er det slik at noen dyr i Stavanger tidvis utsettes for ulike former for menneskelige overtramp, plageri og andre lidelser. For Venstre er dette uakseptabelt, og vi vil derfor jobbe målrettet og langsiktig for å redusere disse problemene til et absolutt minimum.

I 2019 fikk Venstre et historisk gjennomslag for opprettelsen av en kommunal dyrevelferdsplan i Stavanger kommune. Denne vil vi jobbe for å styrke ytterligere i de kommende årene. Venstre vil gjøre Stavanger kommune til nasjonal en foregangskommune på dyrevelferd.

Venstre vil belønne bønder som satser på dyrevelferd og mener støtteordningene i landbruket derfor bør gjennomgå med sikte på å gi økte insentiver på dette området.

Venstre har sørget for opprettelsen av en dyrekrim-enhet (dyrepoliti) i vår politidistrikt. I årene framover vil Venstre bidra til å videreutvikle denne viktige politienheten.

Forståelse for dyrevelferd, allmenne hygienekrav og hensyn til naboer er viktige aspekter som må ivaretas. Venstre ønsker derfor at kommunen skal bidra til at frivillige organisasjoner skal kunne tilby introduksjonskurs i dyrehold. Som mange andre storbykommuner, har også Stavanger kommune hatt tilbakevendende utfordringer med hjemløse katter.

Flere frivillige dyrevernorganisasjoner gjør et formidabelt arbeid for å redusere dyrelidelsene. Venstre ønsker å støtte opp om dette og bidra til en helhetlig og koordinert innsats, slik at utfordringene kan reduseres til et minimum. Herunder være positive til en eventuell etablering av et Dyrenes Hus for å samle dyrevernorganisasjoner og veterinærvaktordningen.

Venstre vil:

- ✓ Forsterke dyrevelferdsplanen og gjør Stavanger til en foregangskommune på dyrevelferd.
- ✓ Støtte de frivillige dyrevernorganisasjonene i kommunen vår og legge til rette for en koordinert innsats for bedre dyrevelferd.
- ✓ Jobbe opp mot regjeringen og adressere behovet for nasjonale tiltak for å styrke dyrevelferds-situasjonen i kommunene.
- ✓ At katter og hunder skal være chipmerket.
- ✓ Etablere flere hundeluftegårder slik at alle har rimelig gåavstand til en hundeluftegård eller til et område som ikke er underlagt båndtvang, og ha egne friluftsområder hvor hunder kan løpe fritt.
- ✓ Utvide hundemarka i Sørmarka til å gjelde et større område i Sørmarka sør.
- ✓ Gi støtte til dyrevelferds- eller interesseorganisasjoner som ønsker å tilby kurs i dyrehold.

Klima.

Klimaendringene er en av vår tids største utfordringer. Venstre vil forsterke innsatsen som Stavanger tar for å få ned utslippene. Målet til Venstre er en grønn økonomi som gir hver enkelt av oss en bedre hverdag, bedre lokalsamfunn å leve i, og være lønnsomt for regioner og bedrifter som griper muligheten det grønne skiftet gir.

Bykjernen vår har i dag for mye lydforurensing og luftforurensing fra cruise- og supplyskip. Venstre vil arbeide for at Stavanger snarest mulig skal legge til rette for strøm fra land for å unngå dette.

Venstre ønsker å arbeide for å ha en renere havbunn og renere kystlinje i Stavanger for å forbedre dyrelivet og bymiljøet.

Venstre vil:

- ✓ At Stavanger skal redusere sine klimautslipp med 80 % innen 2030.
- ✓ Ta initiativ til en regional klimaavtale mellom kommunene på Nord-Jæren som skal sette felles målsetninger for reduksjon av klimagassutslipp.
- ✓ Jobbe for en raskest mulig etablering landstrøm for alle skip med anløp i Stavanger, og samtidig ha en kraftig miljøfavorisering på havneavgiftene.
- ✓ Flytte cruiseskipene i Vågen lenger ut i havnebassenget.
- ✓ Utrede muligheten for vannbuss i sentrumsområdet.
- ✓ At piggdekkavgiften fortsatt skal brukes til tiltak som bedrer luftkvaliteten.
- ✓ Ha høye ambisjoner til fossilfrie anleggsplasser.
- ✓ Ha høy miljøstandard på alle nye kommunale bygg.
- ✓ Styrke de økonomiske insentivene for å bytte ut gamle oppvarmingsløsninger med miljøvenn-lige alternativ.
- ✓ Ha en kommunal støtteordning for installasjon av solcelleanlegg for privathusholdninger.

Kapittel 4

By- og kommunedelsutvikling.

Venstre ønsker å ta vare på Stavanger sin identitet samtidig som vi videreutvikler kommunen i både sentrumsområdene og kommunedelssentraene. Venstre vil jobbe for å beholde kommunens særpreg og for å bygge felles kultur i den nye storkommunen. Det skal legges til rette for vekst, fornyelse og fortetting, men det må skje uten å ødelegge det unike og historiske.

Trehus og kulturminnevern.

Venstre er trehusbyens tydeligste forsvarer og garantisten for at det historiske i sentrum tas vare på. Stavanger sentrum er det viktigste området for byens identitet, med middelalderbyen, Domkirken og den sentrumsnære trehusbebyggelsen.

Stavanger Domkirke feirer sitt 900-årsjubileum i 2025 og kommunen bruker betydelige midler til rehabiliteringsarbeidet. I Nye Stavanger vil det være fire andre steinkirker som også trenger vedlikehold. Formidling skal være viktig for å kunne bevare Stavangers kulturminner.

Som del av lokal historieformidling vil Venstre at det skal settes opp flere «blå skilt» ved kulturhistoriske steder i kommunen, i samarbeid med Byhistorisk forening. Venstre vil også å sette opp «Hvite skilt» for å fortelle hvilke gater har vært sentrale i byens kulturliv.

Det kulturhistoriske Nytorget må bevares. Venstre ønsker å utvikle Nytorget til et kulturtorg der både ungdomskultur, musikkopplevelser, kunst og urban livsutfoldelse har sin naturlige plass.

Venstre vil:

- ✓ Ta vare på trehusbyen.
- ✓ Bevare det kulturhistoriske på Nytorget og videreutvikle området til en markeds plass og møteplass for alle.
- ✓ Stoppe forfall av trehus der den bakenforliggende hensikten er å rive gamle trehus og bygge nytt.
- ✓ Ha forutsigbare rammer til forvaltningen av Domkirken samt middelalderkirkene på Hesby, Sørbø, Talgje og Utstein kloster.
- ✓ Arbeide for UNESCO status til Gamle Stavanger.
- ✓ Gjøre kommunens kurstilbud innen bevaring av verneverdige bygg mer tilgjengelig.

Utbygging.

Venstre vil jobbe for å skape bolyst i hele den nye kommunen. Vik evåg og Judaberg skal satses på og videreutvikles som lokalsentra. I bykjernen må bolig- og næring-utvikling hovedsakelig skje langs kollektivaksene og ved kollektive knutepunkt. I større utbygginger vil Venstre tilrettelegge for 10-minuttersbyen med å ha kort gangavstand til arbeid, skole og handel. Slik vil flere kunne ha et kortreist hverdagsliv.

Venstre ønsker høy kvalitet på byrommene og arkitekturen i ny bebyggelse. Det betyr at vi skal ha fokus på fornuftig utnyttelse av plass, godt samspill mellom bygninger, gateløp og uteområder, og god kvalitet i materialbruk og arkitektur. Venstre vil arbeide for gode lekeområder for barn og at det skal være tilstrekkelig med grøntarealer over hele kommunen.

Stavanger sentrum må få flere boliger. Venstre ønsker å tilrettelegge for flere familier i sentrum ved at det bygges flere kompakte og fornuftig prisede familieleiligheter. Nye utbygginger må tilpasses for å unngå urimelige ulemper for eksisterende naboer.

Venstre vil at kommunen skal ta føringen i utvikling tomten ved dagens Tinghus (ved Nytorget) og på den måten sikre plass til kommunale behov. Her vil vi da kunne bygge nye og moderne lokaler til de unges kulturhus Metropolis, samt Ungdom og Fritid.

Venstre vil:

- ✓ At bolig- og næringsutbygging i sentrale områder hovedsakelig skjer langs kollektivaksene.
- ✓ Sikre høy kvalitet på byrommene og arkitekturen i ny bebyggelse.
- ✓ Ha gode, levende og urbane uterom.
- ✓ Videreutvikle nye møteplasser utenfor bykjernen og satse på Vikevåg og Judaberg som lokalsentra.
- ✓ Rive Jorenholmen parkeringsanlegg og revitalisere Holmen og havneområdet.
- ✓ Sikre gode muligheter til innbyggermedvirkning i utbyggingssaker, både i regi av offentlige og private aktører.

Park og lokalmiljø.

Stavanger trenger parker, vann, badeplasser og sammenhengende grøntområder som er tilrettelagt for flest mulig. Venstre ønsker å utvikle våre grønne lunger. Innbyggerne i Stavanger skal også i framtiden ha et godt bomiljø med tilgang til gode og nære friområder.

Venstre ønsker å vise frem mangfoldet i nye Stavanger kommune, deriblant den flotte naturen på Rennesøy og Finnøy. Venstre vil etablere et større grøntområde, en Urban nasjonalpark, i området Sørmarka, Vannassen, Mosvatnet og Vålandsskogen. Venstre vil videre bevare de grønne lungene og ikke minst den grønne traséen som går fra Jæren til Tungenes. Det grønne er under stadig press, og trenger et sterkt vern.

I Stavangers byområder har vi store takarealer som står ubrukt. Venstre vil at disse arealene i størst mulig grad benyttes til det beste for miljøet eller byens befolkning. Dette kan eksempelvis være utnyttelse til parkareal, grønne tak eller solceller.

Deler av Stavanger sentrum er i dag veldig værutsatt. Venstre ønsker å se på muligheten for å bruke glasstak og vindskjerming for å gjøre det mer attraktivt å bevege seg rundt i byen.

Bussparkering rundt Breiavatnet gjør at det blir en barriereeffekt i deler av området. Venstre vil se på hvordan bussparkering kan plasseres slik at det blir enkelt for folk å reise kollektivt samtidig som parkområdet rundt Breiavatnet blir enda mer attraktivt.

Venstre vil:

- ✓ Ha sammenhengende grøntdrag i hele den urbane byen som både fungerer som rekreasjonsområder og ivaretar dyrs behov for forflytting.
- ✓ Etablere en sammenhengende urban nasjonalpark i området som dekker Vannassen, Ullandhaug, Mosvatnet og Vålandsskogen.
- ✓ Ha flere superlekeplasser, gjerne slik at apparatene er tilrettelagt for alle aldersgrupper.
- ✓ Videreføre den Blå promenade fra sentrum og inn til Lervig i Østre bydel.
- ✓ Se på muligheten for glasstak og vindskjerming i deler av Stavanger sentrum.
- ✓ Rehabiliterer gamle og etablere nye fontener og vannspeil.
- ✓ Se til at uterommene har tilstrekkelig antall benker og søppelspann.
- ✓ Sikre sentrumsnære badeplasser og legge til rette for bruk med renovasjon og toaletter.
- ✓ Ruste opp Tjensvolltorget.
- ✓ Benytte prinsippene fra Urban Gardening, eksempelvis ved å plante bærbusker og frukttrær i grøntdrag og uteområder.
- ✓ Åpne opp for at det i noen grøntområder kan etableres begrensede muligheter for kafé i kombinasjon med lekeplass, åpne områder og andre rekreasjonsmuligheter.
- ✓ Tilrettelegge for en videreutvikling av kulturlandskapet og driften på Ullandhaug Økologiske Gård.

Kapittel 5

Næringsliv og nye arbeidsplasser.

Et variert, sterkt og fremtidsrettet næringsliv er blant de aller beste garantier for en fortsatt positiv utvikling for kommunen vår. Ved å legge til rette for et allsidig og variert næringsliv, skaper vi givende jobber til innbyggerne våre. Det er inntektene fra næringslivet som gjør det mulig å tilby gode kommunale tjenester.

Oljeprisfallet i 2014 ga en kraftig advarsel om hva vi kan risikere i fremtiden dersom vi ikke bygger opp et bredere næringsliv uavhengig av olje- og gassektoren. Olje og gass vil være den viktigste drivkraften for regionens næringsliv også i neste kommunevalgperiode, men Stavanger Venstre mener tiden er inne for å satse fullt på å legge til rette for nye, bærekraftige næringer.

I kommunen vår har vi allerede sterke innovasjons- og kompetansemiljøer, tøffe gründere,

bedrifter med betydelig investeringskapital, næringsklynger og sterke universitets- og forskningsmiljøer.

Venstre vil ha en offensiv kommune som oppfordrer til innovasjon og som spiller på lag med næringslivet. Sammen skal vi bygge fremtidens næringsliv for Stavanger!

Venstre vil:

- ✓ At det skal være enkelt å finne hensiktsmessige arealer for bedrifter i Stavanger.
- ✓ Styrke næringsavdelingen og starte et strategisk målrettet rekrutteringsarbeid for å få flyttet større bedrifter (og kompetansemiljøer) til kommunen.
- ✓ Utnytte mulighetene som byr seg i forbindelse med byggingen av nytt universitetssykehus på Ullandhaug til å teste ut ny teknologi i samarbeid med næringslivet.

- ✓ At kommunen skal jobbe strategisk med å rekruttere lovende vekstselskaper til å etablere seg i Stavanger.
- ✓ Styrke samarbeidet mellom kommunene på Nord-Jæren og Ryfylke spesielt og i Rogaland generelt med tanke på næringsutvikling.
- ✓ Jobbe for å få opprettet en nasjonal næringsklynge for fornybar-teknologi i Stavanger.
- ✓ Presse på for at fornybarfondet Nysnø får tilført nasjonale midler, og utnytte mulighetene tilstedeværelsen i Stavanger gir til å skape muligheter for det lokale næringslivet.

- ✓ Etablere møteplasser med sikte på å styrke dialog mellom kommune, eiendomsutviklere, næring, beboere og øvrige interessenter.
- ✓ At kommunen skal kunne tilby praksis, vikariater, prosjektstilling eller annen arbeidserfaring for arbeidsledige på dagpenger som har relevant kompetanse for kommunen Styrke innsatsen med promotering av regionens næringsklynger (Norwegian Smart Care Cluster, Arena Smart City, Norwegian Tunnel Safety Cluster, etc).

Gründere og småbedrifter.

For å bygge opp fremtidens næringsliv i Stavanger, må vi satse på gründerne og småbedriftene. For Venstre er det en soleklar målsetning at Stavanger skal være blant landets aller mest attraktive steder å starte en ny bedrift. I Stavanger skal det være lett å finne riktig informasjon og få rådgivning av kommunen. Det skal også være enkelt å få oversikt og komme i kontakt med potensielle samarbeidspartnere, leverandører, kunder, arbeidstakere og relevante offentlige aktører. På den måten kan gründeren bruke mest mulig av sin tid på å skape nye produkter og tjenester.

For Venstre er det et selvstendig mål at flere starter egen bedrift og at flere får mulighet til å bestemme over egen arbeidsdag. I Stavanger vil vi det skal være like naturlig å starte egen bedrift som å bli arbeidstaker i andres.

Venstre vil:

- ✓ At kommunen skal tilby rådgivning og støtte innen gründerkap og innovasjon.
- ✓ Opprettholde kommunens vekstfond og tilføre dette økte midler, slik at flere lovende gründer- og innovasjonsinitiativ kan støttes.
- ✓ Støtte opp om initiativer som bidrar til å styrke gründermiljøet i Stavanger, slik som møteplasser, co-working spaces, laboratorier, osv.

- ✓ Legge til rette for at små bedrifter kan delta i anbudsrunder fra kommunen.
- ✓ At kommunens innkjøp skal innrettes slik at lokal tilstedeværelse belønnes.
- ✓ At kommunens anskaffelsespraksis skal evalueres jevnlig, med sikte på å sikre gode, innovative, effektive og gründervennlige innkjøp.
- ✓ Gjennomgå rapporteringskravene overfor små- og mellomstore bedrifter med sikte på å gjøre eventuelle forbedringsbehov innenfor Stavanger kommunes myndighet.
- ✓ Opprette egen budsjettpost øremerket innkjøp av innovative produkter og/eller teknologiløsninger for uttesting i kommunen.
- ✓ Ta initiativ til en årlig dialogkonferanse med det lokale næringslivet.
- ✓ Legge til rette for næringslivets sosiale samfunnsengasjement og støtte opp om sosialt entreprenørskap.

Reiseliv.

Venstre mener Stavanger skal ta del i den økende internasjonale turismen, og videreutvikle regionen som destinasjon. Det vil både gi økte inntekter for reiselivsnæringen, men også være positivt for det øvrige næringslivet. En attraktiv turistdestinasjon er en attraktiv næringsdestinasjon.

Venstre mener at all reiselivsutvikling skal være bærekraftig. Miljøvennlig atferd fra reiselivsaktørene skal vektes positivt i samarbeid med kommunen. Det skal settes høye krav til klima- og miljø, og naturvern skal ivaretas. På den måten sikrer vi at Stavanger-regionens naturperler forblir et viktig trekkplaster også i fremtiden.

Reiseliv er mye mer enn turisme. Konferansevirksomhet og andre arbeidsdrevne reiser utgjør store andeler av besøkende til Stavanger-regionen. Derfor er Venstre positive til videre satsing på Stavanger som kongress- og konferansedestinasjon. Dette forutsetter tett samarbeid med lokale aktører.

Venstre vil:

- ✓ Satse videre på arrangementsturisme.
- ✓ Jobbe for å etablere et historie- og opplevelsessenter ved Hafrsfjord, med utgangspunkt i vikingtiden og norrøn mytologi. Faglig forankring bør sikres sammen med Arkeologisk Museum.
- ✓ Innføre en rabattordning «Turist i egen by».
- ✓ Støtte opp om ordninger som «Travel like a local» som kan gjøre det enklere for turister å reise kollektivt til kommunens turistattraksjoner.
- ✓ Etablere tettere samarbeid på tvers av kommunene innen turisme og masseturisme.
- ✓ At Stavanger går foran i å tilrettelegge for og sette krav til et bærekraftig reiseliv

Landbruk, mat og havbruk.

Når Finnøy, Rennesøy, Hjelme-landsdelen av Ombo og Stavanger går sammen i nye Stavanger kommune åpnes nye muligheter for primærnæringene. Venstre vil utnytte kunnskapen og kompetansen som ligger i de nye delene av Stavanger kommune, og ha en storsatsing på næringsutvikling innen landbruk, mat og havbruk.

Stavanger kommune har allerede en sterk næringsavdeling og deltar i både regionale, nasjonale og internasjonale samarbeid. Venstre vil utnytte disse til å skape ny vekst, innovasjon og nye satsinger innen mat, havbruk og landbruket. Kommunen skal spille på lag med de næringsdrivende, være en konstruktiv sparringspartner og en støttespiller som gjør det enklere å lykkes!

For Venstre er bærekraft et ufravikelig krav, og dette representerer store muligheter for primærnæringene. Den teknologiske utviklingen åpner også helt nye muligheter. Råvarene fra primærnæringene kan ved bruk av ny teknologi fremstilles med høyere kvalitet til lavere kostnad, samtidig som ressursene og dyrevernet ivaretas på en bedre måte.

Stavanger er allerede en smartby. Venstre mener at også primærnæringene innen mat, landbruk og havbruk skal inkluderes inn i smartby-satsingen. Nye Stavanger kommune skal ha landets mest moderne mat-, landbruks- og havbruksnæring.

Noe av landets beste matjord ligger i vårt distrikt. Matjord er ikke en fornybar ressurs. Venstre vil ha en restriktiv jordvernpolitikk og ta vare på matjorden.

Venstre vil:

- ✓ Vurdere innføring av insentiver for økt bruk av EL-traktorer i landbruket.
- ✓ Føre en restriktiv jordvernpolitikk og ivareta matjorden ved utbygging
- ✓ Utvikle en egen plan for å redusere klimagassutslipp i landbruket og avrenninger fra gjødsel.
- ✓ At bønder som gjør tiltak for å redusere klimagassutslipp skal få investeringsstøtte.
- ✓ Ta initiativ overfor andre Rogalandskommuner til et samarbeid om utvikling av landbruksnæringen og smart landbruk.
- ✓ Ta initiativ ovenfor andre Rogalandskommuner til å utvikle en samordnet merkevare og nødvendig infrastruktur (som f.eks. handelstorg) for lokalprodusert mat.
- ✓ At kommunen skal være en pådriver for samarbeid mellom UiS og andre høyere utdanningsinstitusjoner og næringslivet for mat, landbruk og havbruk.
- ✓ Stimulere til at offshore-teknologi i større grad kan brukes innen havbruk og marin oppdrett.
- ✓ Skape insentiver for miljø- og dyrehelsetiltak i havbrukssektoren.
- ✓ At nye oppdrettsanlegg er mest mulig rømmingssikre og etableres i områder med god sjø sirkulasjon slik at forurensning av marint liv blir minimert.
- ✓ Legge til rette for bruk av landstrøm for oppdrettsanlegg.
- ✓ Stimulere til overgang til elektrifisert drift av havbruksflåten som brukes i oppdrettsanlegg

Om 100 år kan
vi være blant
norges fremste
matprodusenter...

...hvis vi tar vare på matjorda.

Det er en forutsetning for fremtidig norsk matproduksjon at vi har et sterkt jordvern. Venstre tar vare på matjorda.

Kapittel 6

Kultur, idrett og frivillighet.

Stavanger er i utvikling og endring, og vil fra 2020 være en ny og større kulturkommune sammen med Finnøy og Rennesøy. Det vil berike kommunens kunst- og kulturliv. Stavanger skal kunne hedre sin egen fortid og bruke historien til å reflektere over sin samtid. Venstre vil derfor jobbe for å ruste opp byens kulturliv frem mot Byjubileet.

Venstre har i mange år kjempet for å gi Museum Stavanger (MUST) bedre økonomiske rammer. Venstre vil fortsette arbeidet for å styrke MUST også i årene framover. Venstre vil arbeide for å sikre et helhetlig museumstilbud og samlet fagmiljø for museumsfeltet.

Venstre vil vurdere om museene er riktig organisert etter kommunesammenslåingen.

Den nye kommunen vil ha Ryfylkemuseene (Rennesøy), Jærmuseene (lagerplass i Rennesøy), MUST (Stavanger og Utstein kloster), Arkeologisk museum og Oljemuseet i en og samme kommune.

Det skal sikres gode bibliotek- og kulturskoletilbud på både i Rennesøy og Finnøy.

Venstre vil:

- ✓ Sikre gode og lokaltilpassede bibliotektilbud i hele Nye Stavanger.
- ✓ Sikre gode, forutsigbare økonomiske rammer til MUST, samt gjennomføre museumsloftet.

Kulturbygg og lokaler.

Venstre har vært garantisten for gjennomføringen av Tou-visjonen. Nå gjenstår kun siste byggetrinn, og det vil Venstre sørge for at gjennomføres i løpet av kommende kommunevalgperiode. Videre vil Venstre garantere for at kommunen forblir en forutsigbar og ansvarlig premissleverandør for å skape gode rammer til deres virksomhet.

Bygget til Rogaland Teater er gammelt og ikke lenger tilpasset behovene til moderne teaterkunst. Det planlegges derfor et nytt bygg som Stavanger kommune må bidra til å få realisert i samarbeid med fylkeskommunen og staten.

Det er et økende behov for gode møteplasser der ungdom kan samles. Metropolis er en viktig rusfri kulturarena for ungdom, hvor nye og epokeskapende kulturuttrykk kan ta form. Det er ungdommen som legger føringen for hva huset skal fylles med. For Venstre er det viktig at Metropolis skal være en arena der alle kulturuttrykk er like verdifulle.

Venstre vil:

- ✓ Fullføre Tou-visjonen gjennom realisering av byggetrinn 3 og reversere vedtatt salg av siste bygg i bygningsmassen til Tou scene.
- ✓ Bidra til byggingen av nye Rogaland Teater og arbeide for at staten finansierer investeringene i henhold til sin eierbrøk.
- ✓ Etablere et nasjonalt senter for Street art i Stavanger.
- ✓ Sikre åpent hus til publikum i Valbergtårnet.
- ✓ Gjennomføre Otto-husets utvidelse på Judaberg.
- ✓ Jobbe for at Arkeologisk Museum skal få realisert sitt planlagte nybygg.
- ✓ Støtte opp om Erås museum på Fogn.
- ✓ Sikre Metropolis sentrumsnære lokaler samlokalisert med Ungdom og Fritid, og på et sted ungdommen selv ønsker.

Kunst og kultur.

Kultur fremmer livskvalitet og menneskelig vekst. I en levende kulturby har alle innbyggere tilgang til gode kulturelle opplevelser.

Venstre vil tilrettelegge for et internasjonalt, fritt og mangfoldig kulturliv i Stavanger. Kunst og kultur er ytringer med samfunnsbyggende kraft. Kulturpolitikken skal legge til rette for et inkluderende samfunn, der alle som ønsker det kan ytre seg og der mangfold, skapertrang og kreativitet får utfolde seg fritt. Stavanger skal ha et kunst- og kulturliv preget av spennet mellom det smale og det populære, og mellom det nye, uetablerte og det tradisjonelle. Det er viktig at byen både presenterer internasjonale artister og kunstnere, men også legger til rette for at våre egne kommer ut og blir presentert nasjonalt og internasjonalt. Stavanger skal ha en ledende rolle i Norge.

Venstre vil være en stødig partner og støtte for byens kulturaktører. Teater, museer, bibliotek og andre kunst- og kulturinstitusjoner er arenaer for dannelse og offentlig meningsutveksling. Ved å delta i kulturlivet får vi erfaringer og kunnskap som gir oss forståelse om samfunnet. Derfor er støtten til kulturlivet en viktig investering i demokratiet.

Det frie feltet består av festivaler, private initiativ, arbeidsfellesskap, nettverk, utdanninger, skapende kunstnere, frie kunst- og kulturgrupper og frilansere. Deres arbeidsvilkår kan være utfordrende. Venstre vil derfor styrke deres økonomiske rammer.

Barn og unge har andre forventninger til hvordan kunst- og kulturtilbud formidles og oppleves. En forutsetning for at musikk-, film og litteraturarven skal oppleves relevant er at byens kulturtilbud er tilpasset fremtidens digitale løsninger.

Venstre vil:

- ✓ Sikre økonomiske rammer til å følge opp prioriteringene i kulturplanen.
- ✓ Sikre økonomiske rammer til gode prosjekter fram til Byjubileumet 2025.
- ✓ Styrke de økonomiske rammene innenfor det frie feltet.
- ✓ Vurdere ordninger for flerårige arbeidsstipender for kunstnere.
- ✓ Vurdere ordning for husleiekompensasjon for ikke-kommersielle aktører
- ✓ At store arrangementer i kommunen skal ha et barneperspektiv og ha et godt tilbud til barna.
- ✓ At møteplassene skal være trygge, inkluderende og rusfrie.

Gode forhold for frivilligheten.

Frivillige organisasjoner skaper aktivitetstilbud for innbyggerne, en meningsfull hverdag for den enkelte, og bidrar til et mer inkluderende lokalsamfunn. Venstre vil derfor ha rause og forutsigbare rammevilkår for frivilligheten.

Bydelshusene må sikres nødvendige midler til vedlikehold av både bygningsmasse og inventar. Behovet for nye bydelshus må også vurderes, inkludert på Finnøy og Rennesøy.

Stavanger er stolt vertskommune for en rekke festivaler hvert eneste år, hvorav mange med har en sterk lokal identitet og hvor det nedlegges utallige dugnadstimer. Dette bygger samhold og lokalt forankret kultur. Venstre vil være med å bygge opp om disse festivalene og det lokale engasjementet disse representerer.

Venstre vil:

- ✓ Ha rause og forutsigbare økonomiske rammevilkår for frivilligheten.
- ✓ Kartlegge behov for nybygg og oppgradering av bydelshus over hele kommunen.
- ✓ Etablere bydelshus i Eiganes og Våland bydel.
- ✓ Sikre økonomisk støtte til drift av frivilligsentraler i alle bydeler.
- ✓ Tilføre kommunedelsutvalgene mer midler til fordeling blant frivillige lag og organisasjoner.
- ✓ Styrke bruken av uteromskunst, spesielt knyttet til transformasjons- og utbyggingsområder.
- ✓ Satse på byens egne festivaler, med spesielt fokus på de som drives etter ideell formålsparagraf.

Idrett.

Den organiserte idretten er en av de aller viktigste bidragsyterne i lokalmiljøene rundt omkring i byen, og behovet for treningstid er sprengt innenfor de fleste idretter. Venstre vil derfor så langt det er økonomisk forsvarlig øke takten på kommunens utbyggingsplaner for idrettsanlegg.

Ved bygging av framtidige idrettsarealer skal dette så langt det lar seg gjøre samlokaliseres med naturlige bydelssentra som eksempelvis skoler og andre naturlige samlingssteder i henhold til idrettens egne ønsker.

Idretten opplever også endring. Den uorganiserte idretten (utenfor klubbregi) er i sterk vekst. Venstre vil derfor tilrettelegge for at også denne delen av idretten kan tilbys gode fasiliteter.

Venstre vil:

- ✓ Beholde prinsippet om gratis bruk av kommunale anlegg for den organiserte idretten.
- ✓ Samlokalisere utbygging av idrettsanlegg med sentrale funksjoner i bydelene der dette er mulig.
- ✓ Øke utnyttelsesgraden i kommunale og interkommunale idrettsanlegg der dette er mulig.
- ✓ Legge til rette for uorganisert idrett ved framtidige utbygginger av idrettsarealer.
- ✓ Jobbe for bygging av flere svømmeanlegg, til bruk for både skole, idrett og publikum.
- ✓ Arbeide for å realisere et interkommunalt folkebad med 50-metersbasseng i eksempelvis Jåttåvågen.
- ✓ Arbeide for å realisere skatehall på Hillevåg.
- ✓ Støtte opp om reetableringen av nytt anlegg for Rogaland Rideklubb hvis dette må relokaliseres.
- ✓ Vurdere å innføre en ordning med idrettspedagoger i bydelene.

Kapittel 6

En moderne kommune.

Venstre er opptatt av å føre en ansvarlig og bærekraftig økonomisk politikk. For å kunne levere stadig bedre tjenester i framtiden, skal Stavanger være ledende på å ta i bruk nye og moderne løsninger som gir bedre tilbud til innbyggerne. Det skal satses på de ansatte, for ved å ha en god arbeidsplass skapes også bedre tjenester for innbyggerne.

Venstre vil:

- ✓ Bruke digitalisering og automatisering aktivt til å redusere kommunens kostnader og øke kvaliteten på tjenestene.
- ✓ Ha som mål at veksten i ansatte i kommunen skal være lavere enn befolkningsveksten.
- ✓ Ved konkurranseutsetting av kommunale oppgaver skal det legges stor vekt på kvalitet, miljø og gjennomføringsevne hos tilbyder, og det skal legges opp til sunn fremtidig konkurranse mellom tilbydere.
- ✓ Åpne for at ideelle og private kan drifte kommunale tjenester når de kan levere like god eller bedre kvalitet.
- ✓ Gjennom en aktiv eierstrategi forvente at interkommunale selskaper fremmer bærekraftig utvikling og miljøteknologiske løsninger.

Styrket lokaldemokrati.

Venstre ønsker å styrke mandatene og tilføre mer ressurser til kommunedelsutvalgene i nye Stavanger kommune. Venstre har tro på lokaldemokratiet og mener at bydelene selv vet ofte best hvor skoen trykker.

Grende- og vekstlagene i kommunen bør styrkes, både som aktiv høringsinstans og som den utviklingskraften lagene representerer lokalsamfunnene deres. Det bør holdes faste møter mellom grendelagene, politikere og administrasjon. Lokaldemokratiet kan slik bli enda bedre ivaretatt og styrket i den nye storkommunen.

Finnøy deltok i EU-prosjektet «livleg engasjement» og har utviklet politikk, verktøy og metodikk for grende- og vekstlag. Denne kunnskapen ønsker Venstre å videreutvikle og ta i bruk også i andre deler av kommunen, inkludert på Rennesøy og Ombo.

Venstre vil:

- ✓ Styrke grende- og vekstlagene økonomisk, og som høringsinstans.
- ✓ At kommunedelsutvalgene skal gis reell politisk innflytelse.
- ✓ At kommunedelsutvalgene skal ha en fast pott som de kan disponere til bruk i egen bydel.
- ✓ Undersøke mulighetene for å etablere en egen ordning hvor innbyggerne kan foreslå investeringsprosjekter (av mindre størrelse) og hvor disse avgjøres gjennom avstemming.

Dialog med ungdommen

Ungdommens stemme er viktig, og Ungdommens bystyre hvor ungdommene selv får være med å ta beslutninger som angår dem, må derfor løftes frem slik at ungdommene selv opplever det som verdifullt å stille opp.

Det er viktig å lytte til dem som har sin arbeidsplass blant ungdom når beslutninger som angår ungdomskulturen skal tas. De ansatte spiller derfor en viktig rolle i å kunne være stemmen til den delen av ungdomsgruppen som ikke selv mestrer å bære frem sine budskap. Derfor er det viktig at vi har gode arenaer for å fremme barn og unges beste. Venstre vil styrke kommunens arbeid på dette feltet, og gi rom for å utvikle tjenesten videre.

Venstre vil:

- ✓ Innføre stemmerett for 16- og 17-åringer.
- ✓ At ungdommene i Stavanger skal være med å bestemme og de skal oppleve en by som er inkluderende for alle.
- ✓ Gjøre det attraktivt for flere å delta i ungdomsråd og andre organer der ungdom kan ytre sine meninger og legge til rette for at ungdommene har bydelsvise arenaer der de kan fremme sine synspunkter og delta i samfunnsdebatten.
- ✓ Evaluere ungdommens bystyre med sikte på å forenkle saksflyten, dialogen med bystyret, samt fokusere på lokaldemokratiet og medvirkning, snarere enn partipolitikk.

Ta vare på hele kommunen.

For Venstre er nærhetsprinsippet viktig. Nye Stavanger er en langstrakt kommune som har ulik grad av befolkningstetthet. Likevel skal vi beholde og forsterke en struktur med gode tjenestetilbud der folk bor, være det seg barnehager, skoler, helsetilbud eller annet.

Det må sikres gode og bærekraftige vekstvilkår for næringslivet slik at vi kan ha en variert næringsstruktur, og slik at folk kan bo og arbeide i hele kommunen.

Venstre har stor tro på innovasjonskraften i den nye kommunen. Ved å utnytte de eksisterende ressursene og knytte lokale initiativ sammen med vekstkraften i det regionale næringslivet vil det åpnes store muligheter for å utvikle nye arbeidsplasser. Dette vil ytterligere kunne forsterkes gjennom de nasjonale og internasjonale nettverk som allerede er på plass i Stavanger. Det ligger fantastiske muligheter foran oss – nå skal vi gripe dem!

Venstre vil ha en levende kommune, og en av de viktigste forutsetningene for dette er at det finnes et godt samferdselstilbud i alle deler av kommunen. Fylkeskommunen har ansvaret for tildeling av midler til både veiprosjekter og båttilbud. Det blir derfor svært viktig at de folkevalgte i Stavanger jobber aktivt opp mot fylket med formål om å få de nødvendige prioriteringer.

For Venstre er det viktig å bygge opp om de eksisterende lokalsentrene i den nye kommunen.

Venstre vil:

- ✓ Sikre et godt tjenestetilbud der folk bor, inkludert barnehager, skoler og helsetilbud.
- ✓ Jobbe aktivt for å skape bolyst, livskvalitet og utvikling i hele kommunen.
- ✓ Ha en differensiert arealpolitikk som sikrer utvikling inkluderte mulighet for boligbygging også utenfor bynære strøk.
- ✓ Utnytte eksisterende regionale, nasjonale og internasjonale nettverk til å skape nye arbeidsplasser i hele den nye kommunen.
- ✓ At hurtigbåt- og ferjetilbudet skal være minst like bra som i dag.

Kommunen som arbeidsgiver.

Gode medarbeidere er helt avgjørende for at Stavanger kommune skal fortsette å levere gode tjenester til innbyggerne våre. Derfor vil Venstre trappe opp satsingen på de ansatte, gjennom økt medvirkning, bedre muligheter for kurs og videreutdanning og ved å styrke HR-apparatet.

De ansatte skal ha interessante oppgaver i en nyskapende organisasjon og ha gode muligheter til faglig og personlig utvikling. Stavanger kommune skal preges av åpenhet, tillit og ha som målsetting å være Stavangers beste arbeidsplass. Da skapes de beste tjenester for innbyggerne.

Venstre vil:

- ✓ Motivere og belønne ansatte som bidrar til utvikling og nyskaping på arbeidsplassen.
- ✓ At de kommunalt ansatte skal gis gode muligheter til etter- og videreutdanning.

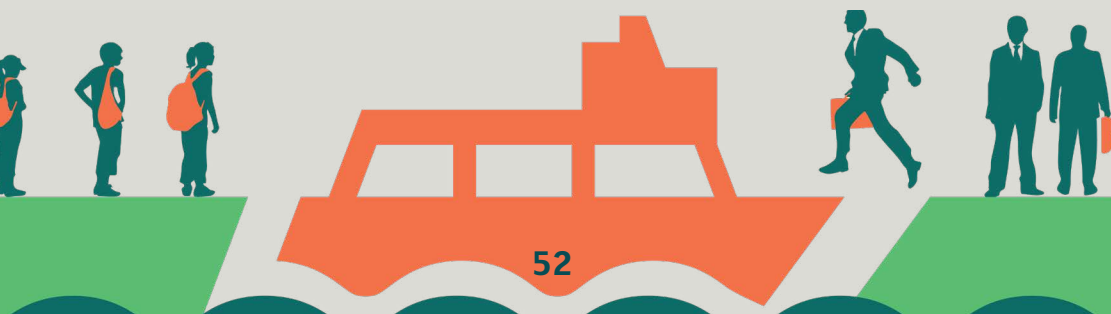
- ✓ Satse på lederutvikling i alle ledd av organisasjonen og vurdere etablering av talent- og lederutviklingsprogram i kommunen.
- ✓ At kommunen skal tilby aktiv karriereplanlegging for den ansatte, herunder tilby mulighet for rotasjon mellom ulike stillinger.
- ✓ Styrke HR-apparatet og varslingsinstituttet.
- ✓ Stavanger kommune skal være gode på å ta inn lærlinger og praksisstudenter.
- ✓ At ansatte skal tilbys fulltidsstillinger, og følge opp at bruken av lave stillingsprosenter holdes på et minimum.
- ✓ Åpne for å etablere boligstøtteordninger for nye kommunalt ansatte.
- ✓ La flere eldre stå i jobb etter fylte 70 der arbeidsgiver og arbeidstaker ønsker det.

Skatter og avgifter.

Venstre vil arbeide for å holde skattene og avgiftene lave, og for at Stortinget i større grad skal gjøre det mulig å gi avgifts- og skattemessige fordeler ut fra miljøverdier. Herunder å for eksempel kunne gi fradrag på eiendomsskatten om man investerer for å gjøre egen bolig mer miljøvennlig.

Venstre vil:

- ✓ Arbeide for å holde de kommunale skattene og avgiftene lave.
- ✓ Gi miljørabatter i form av reduserte byggesaksgebyrer til ENØK- og klimatiltak.
- ✓ Jobbe for å avvikle eiendomsskatten på sikt.
- ✓ Redusere kommunale avgifter gjennom mer effektiv drift av Stavanger kommunes virksomheter.

Digital og smart kommune.

Stavanger kommune er nasjonalt anerkjent som en ledende kommune på smartby-utvikling. En smartby er en by som har gjennomført en målrettet satsing på utvikling og bruk av teknologiske løsninger for å gjøre byen bedre og mer attraktiv å bo i.

Stavanger er allerede en smartby, men de største og mest spennende mulighetene ligger fortsatt foran oss. For Venstre er viktige målsettinger med smartby-satsingen å få en mer bærekraftig og klimavennlig by, at det skapes nye muligheter for næringslivet, at kommunen drives mer effektivt og at innbyggerne som resultat opplever byen som enda bedre å bo i.

Regionalt, nasjonalt og internasjonalt samarbeid er svært viktig. Venstre vil jobbe for å styrke samarbeidet mellom alle involverte aktører, inkludert offentlig sektor, privat næringsliv og academia. Sammen bygger vi smartbyen. En by som oppnår større resultater, men med mindre ressursinnsats enn tidligere.

Stavanger skal bli blant landets beste kommuner på digitalisering. Gjennom klok bruk av digitale løsninger kan de kommunale tjenestene utføres på en bedre måte og til en lavere kostnad enn i dag. Vi vil også kunne få helt nye typer tjenester, som både vil spare innbyggerne for tid og gi nye muligheter i hverdagen.

For å bli en ledende kommune på IT og digitalisering, må Stavanger være ledende også på personvern og IT-sikkerhet. En økt satsing på digitalisering vil gi store muligheter for Stavanger kommune og alle oss som bor her.

Venstre vil:

- ✓ At Stavanger kommune skal drive en offensiv smartby-satsing med lav terskel for å prøve ut nye lovende løsninger.
- ✓ Prioritere smartby-løsninger som gir miljøgevinster, økt verdiskapning i næringslivet, mer effektiv kommunal tjenestedrift, og en enklere hverdag for innbyggerne.
- ✓ Vurdere om smartby-teknologi kan brukes til mer sosialt rettferdig og kostnadseffektiv bompengerekrav.
- ✓ Satse på utvikling av smartteknologi for bærekraftig matproduksjon.
- ✓ Se på muligheter for etablering av et smart trafikkstyringssystem for å bedre trafikkflyten og redusere klimagassutslipp.
- ✓ Samarbeide med UiS om forskning og utvikling av smartby-løsninger.
- ✓ Satse ytterligere på IT-avdelingen gjennom økte ressurser og personell slik at arbeidet med digitalisering kan økes i alle deler av kommunen.
- ✓ At alle større nye IT-systemer skal ha åpne grensesnitt, et planlagt livsløp som inkluderer avviklingsfasen og eksport av data i en form som enkelt kan leses inn systemet som overtar.
- ✓ Sikre ressurser til satsingen på velferdsteknologi slik at denne kan tas i bruk på en raskest og best mulig måte.

Personvern.

Som en konsekvens av teknologit utviklingen, har det blitt stadig enklere å gripe inn i folks privatliv og gjennomføre nett-overvåkning som i dagliglivet ville vært uakseptabelt. En flom av enkelttiltak har ført til en helhet som er på grensen til å overskride menneskets grunnleggende rett til privatliv. Venstre vil alltid stå opp for den lille borgeren i møtet med den store staten.

Sikkerheten rundt nye digitale løsninger skal ha høyeste prioritet og GDPR-krav til sikring av personlig informasjon skal alltid etterleves.

Venstre vil:

- ✓ Si nei til overvåkningskameraer på skoler i skoletiden.
- ✓ Årlig evaluere personvernet i kommunen sine IKT-systemer.
- ✓ At personvern skal være førende prinsipp i revidering og utvikling av nye tjenester og tjenesteområder i Stavanger kommune.

Les mer på:

www.stavanger.venstre.no

facebook.com/StavangerVenstre

VENSTRE
Stavanger

